

Skagafjörður

Skagafjörður

Sauðárkrókshöfn matsáætlun

22. september 2022

Nr.	Aðili	Ath Skipulagsstofnun	Dags.	Athugasemd	Viðbrögð
Nr. 1	Hafrannsóknastofnun	Væntir viðbragða	18.07.2022	Fram kemur í kafla 3.3. um lífríki að ekki hafi farið fram sérstök könnun á lífríki sjávar í og við höfnina. Þó kemur fram seinna í matsáætlun að framkvæmdaraðili hyggist taka sýni á fyrirhuguðu framkvæmdarsvæði og bera saman við aðrar rannsóknir sem fjallað er um í matsáætluninni. Ekki er tekið fram hvar nákvæmlega á að taka þessi sýni né heldur hversu mörg þau verða eða hvernig sýnataka mun fara fram.	Í frummatsskýrslu verður gerð grein fyrir endanlegri staðsetningu sýnatökustaða með fullnægjandi nákvæmni ásamt fjölda sýna. Sýnataka mun fara fram á svæði sem fer undir landfyllingu og á nærliggjandi svæðum.
Nr. 2	Umhverfisstofnun	Gefur ekki tilefni til viðbragða	21.07.2022	Umhverfisstofnun telur að umrædd matsáætlun sé sérstaklega vönduð, ítarleg og gefi mjög góða mynd af fyrirhuguðum framkvæmdum. Fjallað verður um alla þætti sem helst skipta máli varðandi umhverfisáhrif framkvæmdanna. Umhverfisstofnun gerir að öðru leyti ekki athugasemdir við matsáætlunina.	
Nr. 3	Náttúrufræðistofnun Íslands	Væntir viðbragða	03.08.2022	Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér matsáætlunina og telur að í henni sé að mestu nægjanlega vel gert grein fyrir helstu framkvæmdaþáttum og líklegustu umhverfisáhrifum. Mestu áhrifin eru líkleg til að verða á lífríki á grunnsævi næst höfninni vegna framkvæmda við dýpkanir, landfyllingar og byggingu varnargarða. Á landi er hafnarsvæðið nær allt manngert eða raskað og áhrif á gróður og dýralíf þar því minniháttar. Að mati Náttúrufræðistofnunar er mikilvægt að fram fari könnun á botndýralífi á áhrifasvæði framkvæmdar. Í matsáætluninni segir einungis að „tekin verða sýni á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði“. Þetta er ekki skýrt eða greinargott og útskýra þarf betur í umhverfismatsskýrslu hvernig sú sýnataka mun fara fram og hvar nákvæmlega.	Í frummatsskýrslu verður gerð grein fyrir endanlegri staðsetningu sýnatökustaða með fullnægjandi nákvæmni ásamt fjölda sýna. Sýnataka mun fara fram á svæði sem fer undir landfyllingu og á nærliggjandi svæðum. Þá verður framkvæmd könnun á botndýralífi og úttekt á fuglalífi í samráði við Náttúrufræðistofnun áður en framkvæmdir á Neðri Eyri hefjast.

				<p>Náttúrufræðistofnun getur tekið undir að ekki sé nauðsynlegt að fara í ítarlega úttekt á fuglalífi vegna framkvæmdarinnar en er tilbúin í frekara samráð við mat á áhrifum á fuglalíf eins og minnst er á í matsáætluninni.</p> <p>Sérkennilegt er að ekki er fjallað um möguleg áhrif mengunar við dýpkunar- og landfyllingarframkvæmdir. Meta þarf hvort einhver hættu sé á að mengað set sé á svæðinu og/eða að mengun berist með haugsetningu. Bæta ætti umfjöllun um slíkt og tengja við mat á áhrifum á strauma og á lífríki.</p> <p>Náttúrufræðistofnun gerir ekki frekari athugasemdir við matsáætlunina.</p>	Gætt verður sérstaklega að því að mengað efni verði ekki nýtt við landfyllingu eða losun í sjó og verður umfjöllun þar um í frummatsskýrslu.
Nr. 4	Skagafjörður (Skipulagsnefnd og Byggðaráð)	Ekki þörf á viðbrögðum	20.7.2022	<p>Úr bókun skipulagsnefndar: Skipulagsnefnd gerir ekki athugasemdir við matsáætlunina og leggur til við sveitarstjórn að samþykkja framlagða matsáætlun.</p> <p>Úr bókun byggðaráðs: Erindið borið upp til afgreiðslu og samþykkt með þremur atkvæðum.</p>	
Nr. 5	Minjastofnun Íslands	Væntir viðbragða	10.08.2022	<p>Minjavörður Norðurlands vestra veitti umsögn um deiliskipulagslýsingu hafnarsvæðisins (dags. 2.12.2019) með bréfi dags. 24.2.2020. Í þeirri umsögn er farið fram á uppfærslu á fornleifaskráningu svæðisins og óskað staðfestingar á aldri húsa á skipulagssvæðinu. Þau gögn hafa ekki borist stofnuninni.</p> <p>Fyrirliggjandi fornleifaskrá er frá árinu 2005 og voru engar minjar skráðar innan svæðisins við gerð hennar. Vegna aldursákvæðis laga um menningarminjar nr. 80/2012 sem kveður á um að öll mannvirki sem náð hafi 100 ára aldri njóti friðunar (sbr. 3.gr.) þá kunna hins vegar einhver hús eða mannvirki að falla undir lögin nú þótt svo hafi ekki verið þegar skráningin fór fram. Nauðsynlegt er að ljúka þessari vinnu svo hægt sé að taka upplýsta afstöðu um áhrif framkvæmdanna á minjar og mannvirki sem falla undir lög um menningarminjar.</p>	Brugðist var við athugasemdum og fornleifaskráning og húsakönnun framkvæmd. Niðurstöður sendar til Minjastofnunar Íslands þann 19.09.2022. (Sjá umsögn nr. 9).

				Í umsögninni var einnig bent á að á tveimur húsum innan skipulagsins eru listaverk sem hafa menningarlegt gildi þrátt fyrir að njóta ekki friðunar og eðlilegt sé að taka tillit til þeirra við skipulag svæðisins.	
Nr. 6	Samgöngustofa	Væntir ekki viðbragða	12.08.2022	Samgöngustofa gerir ekki sérstakar athugasemdir við fyrirliggjandi matsáætlun um breytingar á höfn og hafnarsvæði Sauðárkrókshafnar. Stofnunin vill benda á að þess sé gætt að farið sé að ákvæðum vitalaga og að þess sé gætt að ekkert við hönnun eða framkvæmdir valdi hættu fyrir siglingar. Framkvæmdin þarfnast ekki leyfa frá Samgöngustofu en stofnunin hefur eftirlit með ákveðnum þáttum hafnaframkvæmda og öryggi í höfnum.	
Nr. 7	Vegagerðin		16.08.2022	Vegagerðin hefur áður gert athugasemdir við nýtt deiliskipulag Sauðárkrókshafnar, sjá umsögn dags. 3.12.2021. Þar komu m.a. fram athugasemdir um útfærslu göngubverana og fimm arma hringtorg. Engar breytingar hafa verið gerðar á deiliskipulagsupprættinum sem sýndur er í matsáætluninni. Vegagerðin gerir ekki frekari athugasemdir. Umsögn Vegagerðar, dags. 03.12.2021, við dsk-tillögu: Tillaga að deiliskipulagi hafnarsvæðis á Sauðárkróki, umsögn Yðar tilvísun: Vegagerðin hefur farið yfir tillögu að deiliskipulagi fyrir hafnarsvæði á Sauðárkróki skv. tölvupósti dags. 22.10.2021. Samkvæmt grein 5.3.2.5, lið e í skipulagsreglugerð nr. 90/2013 þarf að sýna veghelgunarsvæði á uppdrætti, sbr. athugasemdir við skipulagslýsingu dags. 3.2.2020. Sunnan hringtorgs (Gamla bryggja) eru sýndar tvær göngubveranir yfir Þverárfjallsveg (744). Gönguleiðirnar eru of nálægt hvor annarri og ekki samkvæmt leiðbeiningum Vegagerðarinnar. Æskilegt er að hafa rými milli vegar og gönguleiða en nyrst á skipulagssvæðinu er þröngt um vik. Deiliskipulag nær inn á mögulegt hringtorg við Gömlu bryggju. Óskað er eftir því að skipulagssvæðið nái ekki inn á það svæði sem þarf fyrir hringtorg því það getur verið bindandi fyrir hönnun þess	Umræddum göngubverunum var breytt þannig að nyrðri göngubverunin var fjarlægð í deiliskipulagi. Þá var afmörkun skipulagssvæðis færð austur fyrir hringtorgið sem lendir því að öllu leyti utan skipulagssvæðis og er ekki hluti af umræddri framkvæmd í tengslum við deiliskipulag Sauðárkrókshafnar. Haft verður fullt samráð við Vegagerð þegar vinna við deiliskipulag sem nær yfir fyrirhugað hringtorg fer af stað.

				og útfærslu síðar. Almennt er ekki æskilegt að skipulagssvæði nái inn á hluta umferðarmannvirkja. Utan skipulagssvæðis er teiknað fimmarmma hringtorg. Hanna þarf hringtorg í samráði við Vegagerðina þar sem það er á þjóðvegi. Almennt eru fimmarmma hringtorg ekki æskileg og ef farið er í slík mannvirki gætu þau þurft að vera stærri en ella. Sækja þarf um leyfi til Vegagerðarinnar fyrir öllum mannvirkjum og framkvæmdum innan veghelgunarsvæðis skv. vegalögum nr. 80/2007. Á það líka við þótt mannvirki séu samkvæmt samþykktu skipulagi. Vegagerðin gerir ekki frekari athugasemdir við tillöguna.	
Nr. 8	Heilbrigðiseftirlit Norðurlands vestra	Krefst viðbragða	31.08.2022	<p>Heilbrigðiseftirlitið gerir ekki stórar athugasemdir við matsáætlun vegna fyrirhugaðra framkvæmda við Sauðárkrókshöfn, en hér eru nokkrar ábendingar.</p> <ol style="list-style-type: none"> Í kaflanum um veitur á bls. 5 er fjallað um frárennismál á Sauðárkróki og mætti sá kafli vera ítarlegri og mun greinarbetri. Í stuttri umfjöllun segir m.a. að "sóttmenguðu" skólpi skuli veitt til suðurs, en lífrænu skólpi veitt í sjóinn og vekur umfjöllunin fleiri spurningar en svör. Í umfjöllun um samfélag og atvinnulíf skortir á að fjallað sé um umsvif við höfnina þ.e. þróun í uppskipun og útskipun ofl. í þá veruna m.a. vaxtarmöguleika hafnarinnar. Umfjöllun um lífríkið er samtíningur héðan og þaðan og verður ekki séð að sumt þar eigi mikið erindi inn í umfjöllun um stækkun hafnarmannvirkja á Sauðárkróki a.m.k. ekki gamlar stofnmælingar á svifdýrum og fiskum út í firði. Svæðið næst höfninni einkennist af sendnum sjávarbotni sem er nokkuð opið fyrir straumum og brimi og á slíkum svæðum er botndýralíf alla jafna mjög fábreytt, eins og kom fram í rannsókn Náttúrustofu Vestfjarða fyrir 	<ol style="list-style-type: none"> Í matsáætlun er fjallað um þær framkvæmdir sem deiliskipulag hafnarsvæðisins gerir ráð fyrir. Meginþungi umfjöllunar er á framkvæmdir sem falla undir lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana en einnig er stutt umfjöllun um aðrar framkvæmdir. Framkvæmdir tengdar veitum, sem deiliskipulag hafnarsvæðisins gerir ráð fyrir, falla ekki undir lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Því þótti ekki þörf á ítarlegri umfjöllun um þennan þátt matsáætlunarinnar. Mögulega svarar deiliskipulag hafnarsvæðisins spurningum er varða stefnumörkun um fráveitumál en þar er sýnd lega stofnlagnar fráveitukerfis þar til hún liggur út af skipulagssvæðinu.

				um 2 áratugum síðan. Fuglalífið einkennist af vargfugli sem sækir í fráveituvatn frá framleiðslufyrirtækjum og vænta má þess að betri hreinsun og frágangur fráveitulagna muni leiða til fækkunar á vargfugli.	2. Vísað er í deiliskipulag hafnarsvæðisins vegna ítarlegri umfjöllunar um umsvif við höfnina. 3. Í deiliskipulagi hafnarsvæðisins er gert ráð fyrir betri hreinsun frárennslis af svæðinu.
Nr. 9	Minjastofnun Íslands	22.09.2022	<p>Þann 10.8.2022 sendi minjavörður skipulagsstofnun umsögn um matsáætlun framkvæmda við Sauðárkrókshöfn og gerði athugasemd við að gögn sem krafa var gerð um vegna deiliskipulags hafnarsvæðisins hefðu ekki borist stofnuninni, þ.e. uppfærsla fornleifaskráningar og staðfesting á aldri mannvirkja á hafnarsvæðinu, sbr. umsögn minjavarðar um deiliskipulagið dags. 24.2.2020. Minjastofnun Íslands hefur nú mótttekið umbeðin gögn (Sólborg Una Pálsdóttir og Brenda Prehal, 2022. Höfnin á Sauðárkróki – Fornleifaskráning og forkönnun húsa. Héraðsskjalasafn Skagfirðinga og Byggðasafn Skagfirðinga).</p> <p>Í samantekt skýrslunnar segir um byggðina á Eyrinni: Byggð hófst á Eyrinni í kringum 1882 og var þá um ræða lítil kotbýli, stundum með smá búskap. [...] Áður hafa íbúar á svæðinu líklega haft sjóbúðir (eina eða fleiri) á Eyrinni. Á fjórða áratug síðustu aldar hófst uppbygging hafnar á svæðinu. Þeim framkvæmdum fylgdu mannvirki sem tengdust sjósókn t.d. sjóbúðir, hjallar, trönur, geymslur og fiskvinnsla, sérstaklega síldarvinnsla en einnig mannvirki sem tengdust hafnarstjórnun og hafnargerð t.d. hafnarhús, smiðja, olútankar og geymslur. Breski og bandaríski herinn hafði hersetu á Sauðárkróki 1940-1945. Hluti athafnarsvæðis hersetuliðsins var á Eyrinni. Þar settu þeir upp bragga, eldhús, skotgrafir og sandpokavirki. Í kringum 1950 varð Eyrin</p>	<p>Þær framkvæmdir sem fjallað er um í matsáætlun og falla undir lög nr. 111/2021 um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda og áætlana eru allar austan línu þeirrar er sýnir strandlengju árið 1920 á uppdrættinum sem vísað er til í umsögninni.</p> <p>Við framkvæmdir nálægt þekktum minjum skal framkvæmdaraðili hafa samráð við Minjavörð, líkt og kveðið er á um í umsögninni.</p>	

meginbyggingarsvæði iðnaðar svo sem sláturhúsa, fiskvinnslu, beinamjölsverksmiðju og niðursuðuverksmiðju.

Um uppistandandi hús segir:

Elstu uppistandandi húsin á deiliskipulagssvæðinu eru frá 1949-1957. Engar vísbendingar fundust um að byggingarnar hefðu ekki verið nýbyggingar, þ.e. að þær hafi verið fluttar annars staðar frá. Mögulega er elsti hluti sláturhússins höfundaverk Sigvalda Thordarsonar arkitekts en hann var forstöðumaður Teiknistofu SÍS 1948-1951. Að lokum er rétt að minna á menningarlegt gildi listaverks Sveins Snorra Friðrikssonar sem prýðir núverandi sláturhús Kaupfélags Skagfirðinga.

Um fornleifar segir eftirfarandi:

Alls voru skráðar 21 minjar innan skráningarsvæðis. Allar minjarnar að undanskildum tréstauro, sem eru síðustu leifar Gömlu bryggju (2803-20), eru horfnar. Innan deiliskipulagssvæðis á hafnarsvæði Sauðárkróks fer fram fjölbreytt hafnarstarfsemi og iðnaður. Þarna er landslag því mikið breytt frá því sem var og eru flestar minjanna horfnar vegna síðari tíma framkvæmda á svæðinu en einnig vegna landbrots af völdum sjávar. Skráðar minjar tengjast flestar búsetu (bæir, útihús, brunnar) og atvinnu (sjóbúðir, bryggja) en þarna var einnig öldubrjótur til varnar ágangi sjávar og vegurinn sem tengdi Eyrina við þorpið og sveitirnar.

Á meðfylgjandi uppdraetti má sjá strandlengju hafnarsvæðisins árið 1920, allt austan hennar er því yngri og fellur ekki undir lög um menningarminjar og eru ekki gerðar

			<p>athugasemdir við framkvæmdir á því svæði. Varðandi framkvæmdir nærri þekktum minjum skal hafa samráð við minjavörð sem metur hvort þörf sé á vöktun eða öðrum mótvægisáðgerðum.</p> <p>Bent skal á 2. mgr. 24. gr. laga um menningarminjar sem hljóðar svo: Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.</p>	
--	--	--	---	--